

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Banaś

LWA.410.001.05.2021

Pani
dr hab. Małgorzata Manowska
Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego
Plac Krasieńskich 2/4/6
00-950 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/001 Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. w części 04 Sąd Najwyższy

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sąd Najwyższy, Pl. Krasińskich 2/4/6, 00-950 Warszawa ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dr hab. Małgorzata Manowska, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego od 26 maja 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: prof. dr hab. Małgorzata Gersdorf od 30 kwietnia 2014 r. do 30 kwietnia 2020 r. – Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, dr hab. Kamil Zaradkiewicz od 1 do 14 maja 2020 r. – pełniący obowiązki Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz dr hab. Aleksander Stępkowski od 15 do 25 maja 2020 r. – pełniący obowiązki Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. (akta kontroli str. 5-6)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie.
Kontrolerzy	1. Sławomir Nowak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/14/2021 z 11 stycznia 2021 r. 2. Jerzy Kęcik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/16/2021 z 12 stycznia 2021 r. (akta kontroli str. 1-4)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2020, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 04 Sąd Najwyższy. Ocenie podlegały w szczególności:
Zakres kontroli	– realizacja wydatków budżetu państwa, – sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2020 r. w zakresie operacji finansowych, – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań, – nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych ³ . Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego. Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: – analizy porównawczej wykonania planu dochodów; – kontroli przestrzegania ustalonych dla części 04 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia;

¹ Dalej także: Sąd lub SN.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, dalej: ustawa o finansach publicznych.

- kontroli prawidłowości dokonanych blokad;
- analizy realizacji wydatków budżetu państwa;
- analizy wybranej próby wydatków oraz czterech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w tym jednego w trybie przetargu nieograniczonego;
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań oraz procedur kontroli zarządczej w tym zakresie;
- analizy stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa w części 04.

Kontrolą objęto wykonanie budżetu w części 04 Sąd Najwyższy, w rozdziałach 75102 Naczelne organy sądownictwa i 75312 Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne, które dotyczyły działalności czterech izb Sądu oraz w rozdziale 75114 Działalność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Na podstawie art. 7 § 4 i § 6 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym⁴, Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej posiada uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych w zakresie wykonywania budżetu Sądu Najwyższego związanego z funkcjonowaniem Izby Dyscyplinarnej oraz jest odpowiedzialny za wykonanie budżetu Sądu Najwyższego w zakresie związanym z funkcjonowaniem tej Izby. Wydatki Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego zbadano w ramach próby wydatków części 04. Dysponentem części budżetowej 04 Sąd Najwyższy jest Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2020 r. w części 04 Sąd Najwyższy.

W wyniku działań kontrolnych przeprowadzonych w obszarach wymienionych przy opisie celu i zakresu kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Sąd Najwyższy realizował wydatki w granicach posiadanych środków finansowych oraz kwot ujętych w planie finansowym.

Na podstawie analizy 8,6% wydatków Sądu ustalono, że były one realizowane w sposób celowy i gospodarny. Zamówień publicznych objętych kontrolą dokonano zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Roczne sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania za IV kwartał 2020 r. w zakresie operacji finansowych zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Pozytywną ocenę uzasadnia także wywiązywanie się Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z obowiązku sprawowania nadzoru i kontroli określonego w art. 175 ustawy o finansach publicznych nad wykonaniem budżetu w części 04 Sąd Najwyższy oraz stosowanie adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w zakresie operacji finansowych i gospodarczych, co zapewniło racjonalne wydatkowanie środków oraz prawidłowe i rzetelne sporządzanie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2020 r. w zakresie operacji finansowych.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 154.

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej, stosuje się ocenę w formie opisowej.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

W 2020 r. dochody zrealizowane przez Sąd wyniosły 445,9 tys. zł, a ich głównym źródłem były wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych w kwocie 209,0 tys. zł, tj. 46,9% dochodów ogółem, wpływy z rozliczeń i zwrotów z lat ubiegłych 66,3 tys. zł (14,9%)⁷ oraz wpływy z najmu pomieszczeń na świadczenie usług gastronomicznych w Kompleksie Urbanistycznym Wymiaru Sprawiedliwości 48,5 tys. zł (10,9%). W kwocie dochodów w części 04, dochody z działalności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego wyniosły 14,2 tys. zł⁸.

Dochody Sądu zrealizowane w 2020 r. były wyższe o 78,9,0 tys. zł, tj. o 21,5% od planowanych (367,0 tys. zł) oraz niższe o 2554,0 tys. zł od wykonanych w 2019 r. (2999,9 tys. zł). Na niższą realizację dochodów wpłynęły przede wszystkim zmniejszone o 2486,2 tys. zł, tj. o 97,6% wpływy z rozliczeń i zwrotów z lat ubiegłych. W 2019 r. dochody z ww. tytułu spowodowane były nieplanowanymi zwrotami świadczeń w wysokości 2514,1 tys. zł, pobranych w związku z przejściem w stan spoczynku 20 sędziów Sądu Najwyższego, którzy 1 stycznia 2019 r. powrócili do pełnienia urzędu na podstawie art. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym⁹.

(akta kontroli str. 100, 133-136, 296-297)

Na koniec 2020 r. należności Sądu pozostałe do zapłaty z tytułu dochodów budżetowych wynosiły 7,0 tys. zł, w tym kwota zaległości netto wynosiła 3,6 tys. zł. W Izbie Dyscyplinarnej należności pozostałe do zapłaty wynosiły 3,5 tys. zł, a zaległości netto 3,3 tys. zł. Należności, w tym zaległości dotyczyły nieuiszczonych opłat z tytułu grzywny, mandatów i innych kar pieniężnych, opłat z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa oraz z tytułu kosztów sądowych. W porównaniu do stanu na koniec 2019 r. należności pozostałe do zapłaty oraz zaległości netto były na tym samym poziomie.

(akta kontroli str. 137, 296-297)

OBSZAR

2. Wydatki

1.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2020 z dnia 14 lutego 2020 r.¹⁰, w części 04 Sąd Najwyższy, zaplanowano wydatki budżetu państwa w wysokości 164 565,0 tys. zł¹¹. Plan tej części został zmniejszony o kwotę 15 790,0 tys. zł i wyniósł 148 775,0 tys. zł. Zmniejszenie planu wydatków spowodowane było m.in. niewykorzystaniem środków na wypłatę wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń w wyniku powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ W tym m.in. zwroty nadpłaconych składek z tytułu ubezpieczenia społecznego 38,9 tys. zł oraz rozliczenia z tytułu opłat eksploatacyjnych za lokale służbowe 15,9 tys. zł.

⁸ W tym wpływy z rozliczeń z lat ubiegłych 5,5 tys. zł, wpływy z różnych dochodów 4,6 tys. zł oraz wpływy z opłat kosztów sądowych 4,1 tys. zł.

⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 2507.

¹⁰ Dz. U. poz. 571, ze zm.

¹¹ Z tego w rozdziale 75102 Naczelne organy sądownictwa 109 661,0 tys. zł, w rozdziale 75312 Uposażenie sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne 34 880,0 tys. zł oraz w rozdziale 75114 Działalność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego 20 024,0 tys. zł.

Sądu Najwyższego mniejszej liczby sędziów niż planowano i związaną z tym niepełną obsadą stanowisk pracy asystentów oraz wakatami na pozostałych stanowiskach administracyjnych. Ponadto ze względu na utrzymujący się stan zagrożenia epidemicznego w 2020 r., ograniczono lub zrezygnowano z części zaplanowanych zadań (organizacji konferencji, szkoleń, wyjazdów służbowych sędziów i pracowników), a także zmniejszyła się liczba rozpraw, co skutkowało niższymi kosztami postępowań sądowych i prokuratorskich oraz obniżeniem wydatków z tytułu zwrotu kosztów i rekompensat dla ławników za czas wykonywania czynności w Sądzie. Ograniczono także wydatki na usługi remontowe i konserwacyjne pomieszczeń biurowych i lokali służbowych.

W związku z nadmiarem posiadanych środków, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, na podstawie art. 177 ust. 3 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, dokonała blokady wydatków w kwocie 15 562,0 tys. zł¹². Ponadto na podstawie art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹³, Prezes Rady Ministrów podjął decyzję o zablokowaniu wydatków w kwocie 228,0 tys. zł¹⁴. Łączna kwota blokad w części 04 wyniosła 15 790,0 tys. zł. Stosownie do postanowień art. 177 ust. 4 ustawy o finansach publicznych, o blokowaniu planowanych wydatków niezwłocznie poinformowano Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej, który zmniejszył plan wydatków Sądu.

W 2020 r. dysponent części 04 nie wnioskował i nie otrzymał środków z rezerwy ogólnej i rezerw celowych budżetu państwa.

(akta kontroli str. 101-128, 394-395)

Zrealizowane w 2020 r. wydatki w kwocie 146 168,1 tys. zł stanowiły 98,2% planu po zmianach i były o 5793,4 tys. zł (tj. o 4,1%) wyższe od zrealizowanych w 2019 r. (140 374,7 tys. zł). Wydatki Izby Dyscyplinarnej wyniosły 14 268,7 tys. zł i stanowiły 9,8% wydatków części 04 oraz 98,0% wydatków Izby w 2019 r.

(akta kontroli str. 101-102, 259-272, 299)

Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej poinformował Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o wprowadzeniu zmiany w budżecie państwa na rok 2020 polegającej na przeniesieniu kwoty zablokowanych wydatków w części 04 na rezerwę celową z przeznaczeniem na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19¹⁵.

(akta kontroli str. 355-359, 389-394)

Struktura wydatków według grup ekonomicznych w 2020 r. nie uległa istotnej zmianie w porównaniu do poprzedniego roku budżetowego. Główną pozycję

¹² Blokad wydatków wprowadzone zarządzeniami Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego: nr 120/2020 z 20 października 2020 r. blokada w kwocie 2030,0 tys. zł w rozdziale 75114 i 3863,0 tys. zł w rozdziale 75312; nr 135/2020 z 18 listopada 2020 r. blokada 3800,0 tys. zł w rozdziale 75102; nr 140/2020 z 25 listopada 2020 r. blokada 2133,0 tys. zł w rozdziale 75114; nr 144/2020 z 3 grudnia 2020 r. blokada 228 tys. zł w rozdziale 75114; nr 150/2020 z 16 grudnia 2020 r. blokada 153,0 tys. zł w rozdziale 75102 i 830,0 tys. zł w rozdziale 75312; nr 157/2020 z 23 grudnia 2020 r. blokada 1134,0 tys. zł w rozdziale 75102 i 433,0 tys. zł w rozdziale 75312 oraz nr 159/2020 z 29 grudnia 2020 r. blokada 506,0 tys. zł w rozdziale 75102 i 680,0 tys. zł w rozdziale 75114.

¹³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1842, ze zm. dalej: ustawa o COVID-19.

¹⁴ Decyzja MF/BP2.4143.19.5.2020.BLOK z 26 listopada 2020 r. w sprawie blokowania planowanych na rok 2020 wydatków. Zgodnie z art. 31 ust. 3 ustawy o COVID-19 wykonanie tego polecenia powierzone zostało Ministrowi Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej.

¹⁵ Decyzja MF/BP4.4143.16.3.2020.RC z 25 grudnia 2020 r. podjęta na podstawie art. 31 ust. 3 ustawy o COVID-19 oraz MF/BP4.4143.16.4.2020.RC z 30 grudnia 2020 r. podjęta na podstawie art. 15zi pkt 6 ustawy o COVID-19, a także art. 69 ust.1 i 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianach ustawy o COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 568, ze zm.).

wydatków stanowiły wydatki bieżące, w tym wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi.

Wydatki bieżące Sądu wyniosły 112 136,7 tys. zł (92,3% planu po zmianach), stanowiły 76,7% wydatków ogółem i były wyższe o 9606,7 tys. zł (9,4%) od wykonania w 2019 r. W zrealizowanych wydatkach bieżących Sądu, wydatki Izby Dyscyplinarnej SN wyniosły 12 951,8 tys. zł (95,3% planu po zmianach) i były wyższe o 2861,3 tys. zł (28,4%) od wykonania w 2019 r.

Największy udział w 2020 r. w wydatkach bieżących miały wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, które wyniosły 88 590,3 tys. zł, z czego 76 293,9 tys. zł stanowiły wynagrodzenia osobowe i 4909,2 tys. zł dodatkowe wynagrodzenie roczne, co stanowiło 99,6% planu po zmianach (81 476,0 tys. zł). Wydatki te były wyższe o 7014,9 tys. zł, tj. o 9,5% w porównaniu do wydatków na wynagrodzenia zrealizowanych w 2019 r. (74 188,2 tys. zł).

Wzrost wydatków na wynagrodzenia osobowe pracowników i sędziów wynikał z:

- przyznania dodatkowych środków finansowych na uzupełnienie wynagrodzeń pracowników administracji i obsługi, zgodnie z porozumieniem zawartym z pracownikami sądów powszechnych,
- większej liczby obsadzonych etatów w Izbie Dyscyplinarnej SN¹⁶,
- waloryzacji wynagrodzeń sędziów przeprowadzonej na podstawie art. 91 § 1c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych¹⁷.

Przeciętne zatrudnienie w 2020 r. w SN w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wynosiło 458 osób i było większe o 11 osób w stosunku do 2019 r.¹⁸ Wzrost zatrudnienia nastąpił tylko w Izbie Dyscyplinarnej SN z 41 do 52 osób.

W 2020 r. wydatki Sądu na wynagrodzenia bezosobowe wyniosły 277,3 tys. zł, z tego 151,1 tys. zł stanowiły wydatki na umowy zlecenia z osobami fizycznymi wykonującymi zadania podstawowe i pomocnicze w SN oraz 126,2 tys. zł w Izbie Dyscyplinarnej¹⁹. Wynagrodzenia te wypłacono m.in. biegłym sądowym za sporządzenie opinii psychologicznych i psychiatrycznych w postępowaniach sądowych, obrońcom z urzędu i tłumaczom przysięgłym. Zawarte umowy nie miały związku z pandemią COVID-19.

Ponadto w ramach wydatków bieżących w 2020 r. na zakup usług pozostałych oraz materiałów i wyposażenia przeznaczono 15 519,7 tys. zł, na zakup energii elektrycznej 1792,5 tys. zł, na opłaty za administrowanie i czynsze za budynki i lokale 1419,6 tys. zł oraz na zakup usług remontowych 1009,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 100-101, 130-132, 243-249, 263-272, 299-301, 323, 393-394)

Na świadczenia na rzecz osób fizycznych wydatkowano 30 264,4 tys. zł (20,7% wydatków SN ogółem), głównie na wypłatę uposażeń dla sędziów w stanie spoczynku i uposażeń rodzinnych (29 753,4 tys. zł).

(akta kontroli str. 100-101)

Wydatki majątkowe określone w ustawie budżetowej na rok 2020 w kwocie 3442,0 tys. zł zostały zwiększone o 340,0 tys. zł, tj. do kwoty 3782,0 tys. zł. W 2020 r. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wydała siedem zarządzeń w sprawie

¹⁶ Na stanowiskach: sędziów (2 osoby), asystentów (2), pracowników administracyjnych (7).

¹⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 2072, dalej: ustawa o ustroju sądów powszechnych.

¹⁸ Status zatrudnienia zgodnie z Rb-70: 01 osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń – 266 osób, 09 sędziowie i prokuratorzy – 97 osób, 17 asystenci sędziów i prokuratorów – 95 osób.

¹⁹ Na umowy trwające poniżej 6 miesięcy wydatkowano łącznie 120,2 tys. zł (w rozdziale 75102 – 105,0 tys. zł oraz w rozdziale 75114 – 15,2 tys. zł) oraz na umowy trwające powyżej 6 miesięcy wydatkowano łącznie 157,1 tys. zł (w rozdziale 75102 – 46,0 tys. zł i w rozdziale 75114 – 111,1 tys. zł).

zmian planu wydatków majątkowych²⁰. Zrealizowane wydatki majątkowe w kwocie 3767,0 tys. zł (99,6% planu) były niższe o 5129,5 tys. zł (o 57,7%) od poniesionych w 2019 r. Wydatki majątkowe dotyczyły m.in.: zapewnienia czterech mieszkań dla sędziów (2318,0 tys. zł), wyposażenia Sądu w sprzęt informatyczny wraz z oprogramowaniem, urządzeniami serwerowymi i sieciowymi (1361,6 tys. zł) oraz zakupu samochodu dostawczego (87,4 tys. zł).

(akta kontroli str. 100-102, 164, 243-249, 267, 272)

Zobowiązania Sądu na 31 grudnia 2020 r. wyniosły 7086,7 tys. zł (w tym zobowiązania Izby Dyscyplinarnej 738,9,0 tys. zł) i były wyższe od kwoty zobowiązań na koniec 2019 r. (6563,1 tys. zł) o 523,6 tys. zł (o 8,0%). Dotyczyły one przede wszystkim dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (5763,9 tys. zł) oraz zakupu usług (896,1 tys. zł) i energii (286,6 tys. zł). Zobowiązania wymagalne nie występowały. Nie stwierdzono przypadków zapłaty odsetek od nieterminowych płatności.

W Sądzie nie wystąpiły wydatki, które nie wygasły z upływem 2020 r.

(akta kontroli str. 299-301)

Szczegółowym badaniem pod kątem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności objęto realizację 104 wydatków w kwocie 12 501,0 tys. zł, co stanowiło 8,6 % wydatków Sądu. Doboru próby dokonano metodą monetarną (MUS) oraz w sposób celowy, z pozapłacowych wydatków budżetu państwa, na podstawie zapisów na koncie 130 rachunek bieżący²¹. Zbadane dowody dotyczyły wydatków bieżących (9548,0 tys. zł) oraz wydatków majątkowych (2953,0 tys. zł). W próbie uwzględniono wydatki Izby Dyscyplinarnej dobrane celowo na łączną kwotę 1171,1 tys. zł, w tym wydatki majątkowe na zakup mieszkań w kwocie 1154,6 tys. zł oraz wydatki na dezynfekcję sal sądowych Izby Dyscyplinarnej w kwocie 16,5 tys. zł.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano w granicach kwot określonych w planie finansowym Sądu (w tym w planie finansowym Izby Dyscyplinarnej), na zakupy i usługi służące realizacji celów SN. W badanej próbie nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności powodujących konieczność zapłacenia odsetek.

(akta kontroli str. 144-161)

W wyniku analizy czterech zamówień publicznych z badanej próby wydatków²², pod kątem prawidłowości wyboru trybu udzielania zamówienia publicznego oraz wyłączenia stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²³, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę sprzętu komputerowego przeprowadzone zostało w trybie przetargu nieograniczonego; zamówienie na przeprowadzenie dezynfekcji sal sądowych zostało udzielone na podstawie art. 6 ust.1 ustawy o COVID-19, zakupu mieszkań służbowych dokonano

²⁰ Zwiększenia wydatków dokonano zarządzeniami: 43/2020 z 9 kwietnia 2020 r., 93/2020 z 27 sierpnia 2020 r., 19/2020 z 20 października 2020 r., 124/2020 z 30 października 2020 r.; 141/2020 z 25 listopada 2020 r., zmniejszenia wydatków dokonano zarządzeniami: 136/2020 z 18 listopada 2020 r., i 159/2020 z 29 grudnia 2020 r. Zwiększenie środków finansowych dotyczyło m.in. na zakupu środków transportu, sprzętu i oprogramowania informatycznego (o 151,0 tys. zł) oraz zakupu lokali służbowych (o 80 tys. zł).

²¹ Metodą monetarną, tj. metodą statystyczną uwzględniającą prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji, wylosowano 45 dowodów księgowych na kwotę 9769,7 tys. zł oraz dobrano celowo 59 dowodów księgowych na kwotę 2731,3 tys. zł (m.in. dotyczących wydatków poniesionych w związku z zagrożeniem epidemicznym), w tym 24 dowody księgowe dotyczące wydatków Izby Dyscyplinarnej na kwotę 1171,1 tys. zł.

²² Zakup sprzętu informatycznego na potrzeby Sądu za łączną kwotę 1030,6 tys. zł; zakup czterech mieszkań za łączną kwotę 2 318,0 tys. zł; zakup samochodu dostawczego za kwotę 87,4 tys. zł oraz przeprowadzenie dezynfekcji sal sądowych za łączną kwotę 179,7 tys. zł.

²³ Dz.U.2019 poz. 1843, ze zm.- obowiązująca do 31 grudnia 2020 r. dalej: ustawa Pzp.

na podstawie art. 4 pkt. 3 lit.i ustawy Pzp, a zakup samochodu dostawczego został zrealizowany zgodnie z zasadami określonymi w piśmie Szefa Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego²⁴. Analizowane zamówienia zostały w pełni zrealizowane i rozliczone w 2020 r.

(akta kontroli str. 164-228)

W związku ze stanem epidemicznym, od 16 marca 2020 r. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego określiła warunki i zasady wykonywania zadań oraz wprowadziła ograniczenia obsady kadrowej niezbędnej do zapewnienia ciągłości pracy we wszystkich komórkach organizacyjnych Sądu²⁵. Od 1 czerwca 2020 r. ograniczono liczbę osób wykonujących pracę stacjonarnie²⁶. W październiku 2020 r. wprowadzono system równoważnego czasu pracy, polegający na podziale pracowników na dwa zespoły, w taki sposób aby zminimalizować kontakt pomiędzy tymi grupami²⁷. W tym samym czasie jeden zespół świadczył pracę w siedzibie Sądu, a drugi pracę zdalną. Zapewniono pracę Sądu w godzinach od 8.00 do 18.00. Pracownicy wykonujący pracę zdalną byli zobowiązani do utrzymywania stałego kontaktu z kierownikami komórek organizacyjnych Sądu, prowadzenia ewidencji wykonywanych czynności oraz pozostawania w gotowości do stawienia się w pracy na wezwanie pracodawcy. Na kierowników komórek organizacyjnych nałożono obowiązek rozmieszczania pracowników wykonujących zadania w siedzibie Sądu, aby w jednym pomieszczeniu pracę wykonywał tylko jeden pracownik. Procentowy udział osób wykonujących pracę zdalną w stosunku do ogólnej liczby zatrudnionych w poszczególnych miesiącach był zmienny i wynosił od 0% do 48%.

(akta kontroli str. 229-236)

Jak wyjaśnił Szef Kancelarii Pierwszego Prezesa SN, w związku z zaistniałą sytuacją epidemiczną dokonano zmian organizacji pracy Sądu, co spowodowało konieczność zakupu niezbędnego sprzętu dla pracowników wykonujących pracę zdalną i środków ochrony osobistej oraz usług dezynfekcji, na co poniesiono dodatkowe wydatki w łącznej wysokości 383,9 tys. zł²⁸. Natomiast oszczędności w stosunku do 2019 r. uzyskano z tytułu nieodbytych podróży służbowych (164,5 tys. zł) oraz zmniejszenia kosztów eksploatacji budynku Sądu (20,7 tys. zł).

(akta kontroli str. 229-236, 395-396)

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego sprawowała nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej w części 04 w 2020 r. zgodnie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, m.in. poprzez sporządzanie bieżących analiz dotyczących:

- stopnia realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa,
- prawidłowości wykorzystania środków finansowych,
- zaangażowania środków zaplanowanych na wydatki oraz skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym.

Organizowano comiesięczne spotkania z dyrektorami komórek organizacyjnych SN, na których omawiano powyższe zagadnienia. Na podstawie przeprowadzonych analiz dokonywano zmian w planie w ujęciu rzeczowo-finansowym oraz blokad, a także sporządzano kwartalne sprawozdania z realizacji budżetu, które były przedkładane do zatwierdzenia przez Kolegium Sądu Najwyższego. Szczegółowe

²⁴ Pismo nr KPP-156/2018 z dnia 20 marca 2018 r. w sprawie uzyskiwania trzech ofert, gdy wartość zamówienia wynosi więcej niż 10,0 tys. zł brutto a mniej niż 30,0 tys. euro netto.

²⁵ Zarządzenie nr 27/2020 z 16 marca 2020 r.

²⁶ Zarządzenie nr 58/2020 z 1 czerwca 2020 r.

²⁷ Zarządzenie nr 122/2020 z 26 października 2020 r.

²⁸ W tym m.in.: 60 kamer internetowych, 100 licencji oprogramowania Baramundi wraz ze wsparciem technicznym, 14 laptopów, program Microsoft AlwaysOnVPN do połączeń zdalnych z siecią komputerową na łączną kwotę 198,3 tys. zł oraz środki do ochrony osobistej, przegrody na biurka i inne materiały niezbędne do minimalizacji ryzyka zakażenia pracowników i usługę dezynfekcji pomieszczeń biurowych i sal sądowych na łączną kwotę 185,6 tys. zł.

zasady sprawowania kontroli i nadzoru w zakresie gospodarowania środkami publicznymi zostały uregulowane w zarządzeniu Pierwszego Prezesa SN²⁹.

(akta kontroli str. 250-255, 286-288, 360-364)

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego podjęła działania w celu realizacji wniosków pokontrolnych NIK zawartych w wystąpieniu z kontroli P/20/001 Wykonanie budżetu państwa w 2019 r. dotyczących obciążania pracowników Sądu kosztami korzystania z miejsc parkingowych wynajętych od Towing sp. z o.o. oraz zwrotu sędziom delegowanym kosztów zamieszkania w formie miesięcznego ryczałtu w wysokości proporcjonalnej do liczby dni zamieszkania w miejscu delegowania w danym miesiącu.

W dniu 18 września 2020 r. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wydała zarządzenie nr 102/2020 w sprawie zasad przydzielania miejsc parkingowych, w którym przyjęto, że korzystanie z tych miejsc przez pracowników, sędziów SN oraz sędziów delegowanych do SN będzie odbywało się na podstawie umowy najmu. W zarządzeniu nr 153/2020 z dnia 16 grudnia 2020 r. ustalono miesięczny czynsz na kwotę 100 zł za jedno miejsce postojowe. Przyjęta stawka obowiązuje od 1 stycznia 2021 r.

W odniesieniu do drugiego wniosku NIK, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wystąpiła do Ministra Sprawiedliwości z wnioskiem³⁰ o podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do zmiany aktualnego brzemienia art. 77 § 6 pkt 1 ustawy o ustroju sądów powszechnych przez ustalenie w jego treści jednoznacznych kryteriów w zakresie realizacji uprawnień przysługujących sędziemu delegowanemu. W 2020 r. sędziemu delegowanemu zapewniono zakwaterowanie w jednym z lokali służbowych SN.

(akta kontroli str. 59-91)

2.3. Wydatki budżetu środków europejskich

W 2019 r. w Sądzie nie planowano i nie realizowano wydatków z budżetu środków europejskich.

(akta kontroli str. 94-96, 98-99)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Sądu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Na podstawie analizy 7,8% wydatków w części 04 w rozdziale 75102 Naczelné organy sądownictwa oraz 0,8% wydatków w części 04 w rozdziale 75114 Działalność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego (co stanowiło 8,2% wydatków Izby Dyscyplinarnej) ustalono, że skontrolowane wydatki były niezbędne dla zapewnienia prawidłowego i sprawnego funkcjonowania Sądu. Dokonywane były w granicach posiadanych środków oraz kwot ujętych w planie finansowym. Wydatki realizowane były w sposób celowy i gospodarny. Zbadane przez NIK zamówienia publiczne realizowano zgodnie z obowiązującymi przepisami.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2020 r. dysponenta części 04 Sąd Najwyższy, które obejmowały także dane dotyczące Izby Dyscyplinarnej (Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie prowadziła odrębnych ksiąg rachunkowych i nie sporządzała sprawozdań budżetowych):

²⁹ Zarządzenie nr 5/2019 z 25 stycznia 2019 r. w sprawie zasad sprawowania kontroli i nadzoru w zakresie gospodarowania środkami publicznymi.

³⁰ Znak PPI-0131-1981/20 z 10 czerwca 2020 r.

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2020 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z). Kwoty wykazane w skontrolowanych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Analiza wdrożonej w Sądzie polityki zarządzania ryzykiem i mechanizmów sporządzania sprawozdań wykazała, że stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Do czasu zakończenia czynności kontrolnych nie dokonywano korekt sporządzonych sprawozdań.

(akta kontroli str. 278-282, 290-354, 397)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Sądu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Sąd Najwyższy sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych. Zostały one opracowane w prawidłowy sposób i terminowo przekazane.

V. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie³¹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Warszawa, 14 kwietnia 2021 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marian Banaś
/-/

.....
podpis

³¹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

Na podstawie art. 35c ustawy o NIK w powyższym tekście dokonano sprostowania oczywistych omyłek pisarskich i rachunkowych poprzez:

- zastąpienie w akapicie drugim od góry na str. 6 wystąpienia pokontrolnego w wierszu pierwszym liczby 92,3 liczbą 97,8; w wierszu drugim liczby 9606,7 liczbą 8280,7 oraz liczby 9,4 liczbą 8,0;
- zastąpienie w akapicie trzecim od góry na str. 6 w wierszu drugim liczby 88 590,3 liczbą 88 521,9; w wierszu czwartym liczby 99,6 liczbą 99,2 oraz liczby 81 476,0 liczbą 89 207,0; w wierszu piątym liczby 7014,9 liczbą 8080,1 oraz liczby 9,5 liczbą 10,0; w wierszu szóstym liczby 74 188,2 liczbą 80 441,8.
- zastąpienie w akapicie czwartym od góry na str. 9 w wierszu szóstym roku 2020 rokiem 2021.

p.o. Dyrektora
Delegatury NIK w Warszawie
Beata Ostrowska

.....